

Συνοπτική περιγραφή

Προσεγγίζουμε το Ολοκαύτωμα μέσα από φωτογραφίες και ζωγραφιές παιδιών.

Στόχοι

Για τους μαθητές και τις μαθήτριες:

* Να αποκτούν μια πρώτη εικόνα για το Ολοκαύτωμα.

Υλικά

*προτζέκτορας
ή εκτύπωση της δραστηριότητας

Ηλικιακή ομάδα

Δημοτικό – Γυμνάσιο

Διάρκεια

Μία διδακτική ώρα

Εισαγωγή

Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε το επίπεδο γνώσης των παιδιών σχετικά με το Ολοκαύτωμα πριν ξεκινήσει η διδασκαλία γιατί κυκλοφορούν πολλοί μύθοι και ανακρίβειες. Για να μάθουμε τι γνωρίζουν, το πρώτο βήμα της δραστηριότητας είναι να ανακαλύψουμε μέσω του καταγισμού ιδεών τι γνωρίζουν οι μαθητές/τριες για τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και το Ολοκαύτωμα.

Εφαρμογή

- **Καταγισμός ιδεών (10')**: Ανοίγουμε συζήτηση για να διαλευκάνουμε το επίπεδο γνώσης των παιδιών και να προκαλέσουμε τις ερωτήσεις τους:
 - Τι ήταν οι ναζί; Σε ποια χώρα έδρασαν και πότε;
 - Ποιες ήταν οι βασικές σκέψεις τους;
- **Δείχνουμε τις φωτογραφίες από το Τρίτο Ράιχ και τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο (40')**. Ενδεικτικά θέματα συζήτησης:
 - *Διαφάνεια 1 (παρέλαση): Γιατί όλοι φαίνονται ίδιοι;
 - *Διαφάνεια 2 (παρέλαση με παιδιά): Γιατί δημιουργήθηκαν οργανώσεις ειδικά για παιδιά;
 - *Διαφάνεια 3 (στρατόπεδο): Κάποιοι άνθρωποι χρειάζονται να πιστέψουν ότι είναι ανώτεροι από άλλους.
 - *Διαφάνεια 4 (ομάδα Εβραίων): Ανάγκασαν τους Εβραίους να φορούν το αστέρι του Δαβίδ.
 - *Διαφάνεια 5 (απέλαση): Μπορείτε να περιγράψετε τις συνθήκες της απέλασης και να συζητήσετε τι έγινε στην Ελλάδα της Κατοχής με τις απελάσεις των Εβραίων.
 - *Διαφάνειες 6 και 7 (στρατόπεδα συγκέντρωσης): Πώς φαντάζεστε την καθημερινή ζωή εκεί;
 - *Διαφάνεια 8 (κείμενο): Είναι σημαντική η μελέτη του Ολοκαυτώματος σήμερα.

Πληροφορίες για τον/την εκπαιδευτικό

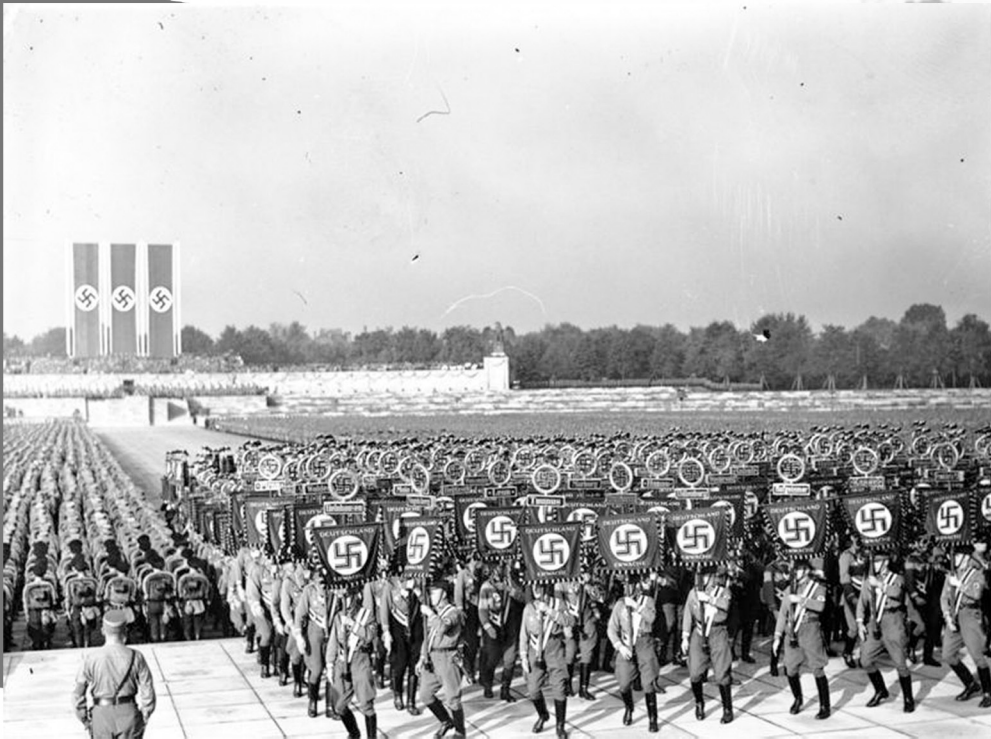
Οι φωτογραφίες, οι εικόνες και τα σχέδια μπορεί να είναι μια καλή πηγή των ιστορικών στοιχείων, αλλά πρέπει να επιλέγονται με προσοχή καθώς εικόνες που σχετίζονται με αγριότητες στους καταυλισμούς ενέχουν τον κίνδυνο να προωθούν την αποκτίνωση.

Τα σχέδια που συνοδεύουν τη δραστηριότητα είναι από το βιβλίο *Δεν είδα ποτέ άλλη πεταλούδα*, που περιέχει ζωγραφιές και ποιήματα από παιδιά που ζούσαν στο γκέτο της Τερεζίν, μια πόλη νοτιοδυτικά της Πράγας στην Τσεχία (Hana Volankova, *I never saw another butterfly*, Schocken Books, Νέα Υόρκη 1993). Κατά τους ναζί, το Τερεζίν αποτελούσε πρότυπο γκέτο για τους Εβραίους. Ο Χίτλερ το δημιούργησε με σκοπό να αποκρύψει την πραγματικότητα από τη διεθνή κοινή γνώμη. Προσκάλεσε κόσμο από το εξωτερικό για να δει ότι οι Εβραίοι διαμένουν σε καλές συνθήκες.

Στην ουσία, το Τερεζίν εξελίχθηκε σταδιακά σε μια ολόκληρη πόλη-στρατόπεδο συγκέντρωσης. Ανάμεσα στις επισκέψεις και τους ελέγχους που πραγματοποιήθηκαν από διάφορους φορείς (π.χ. από τον Διεθνή Ερυθρό Σταυρό το 1944) η κατάσταση και οι συνθήκες άλλαζαν συνεχώς. Αυτή η πόλη, που χτίστηκε μόνο για 8.000 άτομα, κάποια στιγμή στέγαζε κοντά στα 60.000.

Οι συνθήκες διαβίωσης ήταν άσχημες, το φαγητό λίγο και το καταφύγιο σχεδόν ανύπαρκτο. Μετά το Τερεζίν, ο επόμενος σταθμός για όλους ήταν το Άουσβιτς, όπου οι ναζί σκότωσαν τους περισσότερους που έμεναν στο Τερεζίν. Οι μεταφορές ανθρώπων συνεχίστηκαν μέχρι το 1944. Μόνο 100 από τα 15.000 παιδιά που πέρασαν από το Τερεζίν επέζησαν.

Διασώθηκε, επίσης, μια βαλίτσα γεμάτη ποιήματα και σχέδια που έφτιαξαν τα παιδιά του Τερεζίν μεταξύ 1942-44. Το 1955, η βαλίτσα βρέθηκε και το περιεχόμενό της αποκαταστάθηκε.

Εικόνα: Reichsparteitag, Νυρεμβέργη 1938
©Wikimedia, Creative Commons License

1. Το 1933 εκλέγονται στη Γερμανία ο Αδόλφος Χίτλερ και το Ναζιστικό Κόμμα.

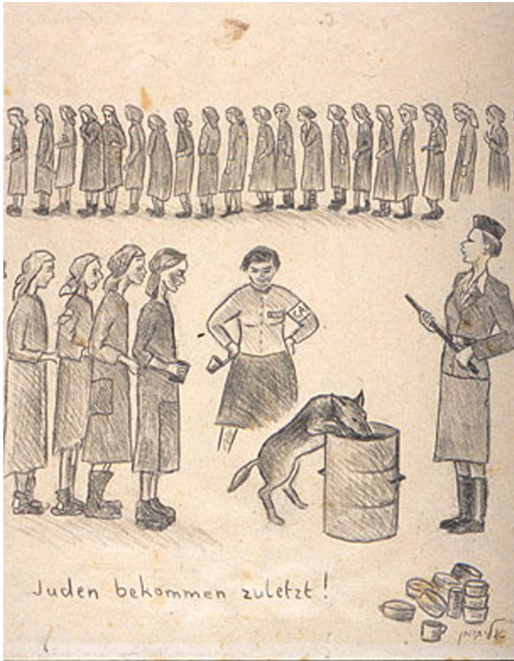

Εικόνα: Παιδιά χαιρετίζουν τους ναζί στο Φουρθ το 1939
© Wikimedia, Creative Commons License

2. Ο Χίτλερ και οι ναζί δημιούργησαν πολλές οργανώσεις και για τα παιδιά.

Εισαγωγή

στο Ολοκαύτωμα

3. Η χιτλερική πολιτική ήταν γεμάτη μίσος. Οι ναζί είχαν τη θεωρία ότι οι λευκοί χριστιανοί από τη Βορειοδυτική Ευρώπη ήταν ανώτεροι, ενώ οι Εβραίοι, οι Πολωνοί, οι Ρώσοι, τα άτομα με ειδικές ανάγκες και οι ομοφυλόφιλοι, οι Σίντι και οι Ρομά ήταν κατώτεροι. Οι ναζί αναζητούσαν τρόπους για τη φυσική τους εξόντωση.

Εικόνα: Όταν η Έλλα Λίμπερμαν (Ella Liebermann) ήταν 16 χρόνων, ζωγράφισε αυτή την εικόνα, η οποία δείχνει τη διανομή σούπας στο γκέτο Μπέντζιν στην Πολωνία. Γράφει: «Οι Εβραίοι παίρνουν φαγητό τελευταίο».

Η Έλλα Λίμπερμαν γεννήθηκε το 1927 στο Βερολίνο και ήταν από τους λίγους που επέζησαν μετά το Άουσβιτς. Εξελίχθηκε σε διάσημη καλλιτέχνη.

©: Volavkova 1993, Creative Commons license.

4. Οι ναζί έβαζαν τους Εβραίους να φορούν κίτρινα αστέρια στα ρούχα τους. Έφτιαξαν αντιεβραϊκούς νόμους, κατέστρεψαν εβραϊκά καταστήματα και εκδίωξαν τους Εβραίους από τα σπίτια τους.

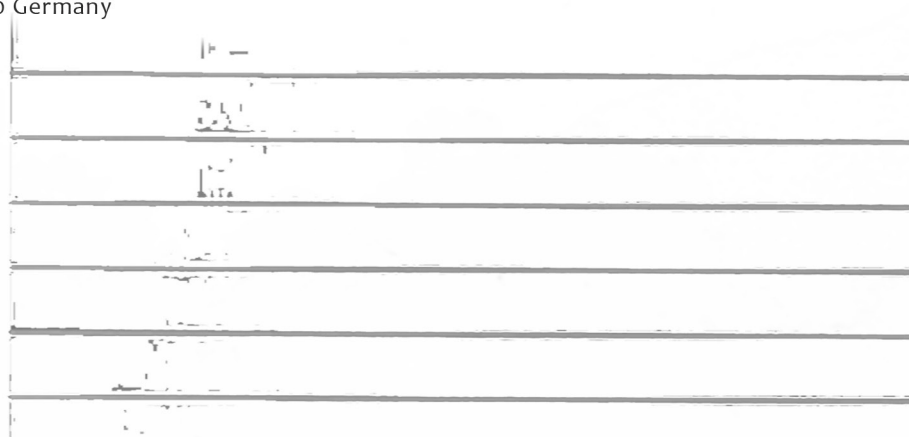
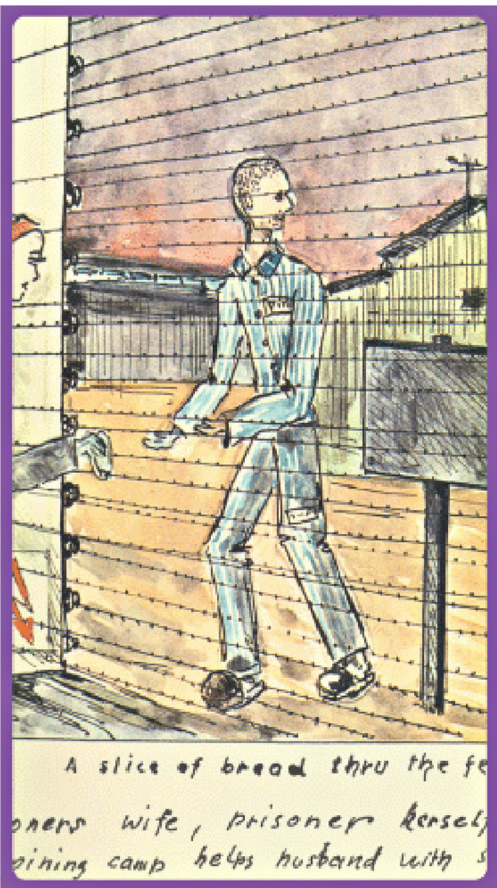
Εικόνα: Η Χέλγκα Βαϊσόβα (Helga Weissova) ήταν 13 χρόνων όταν ζωγράφισε την εικόνα. Η ίδια έζησε στο γκέτο Τερέζιενστατ. Ο πατέρας της της είπε να ζωγραφίσει ό,τι βλέπει στο γκέτο, κι εκείνη έφτιαξε πάνω από 100 εικόνες. Τελικά, επέζησε και έγινε ζωγράφος.

©: Volavkova 1993, Creative commons license

5. Εκατομμύρια άνθρωποι εξοντώθηκαν από τους ναζί στο Ολοκαύτωμα. Οι ιστορικοί εκτιμούν ότι από τους 73.000 Έλληνες Εβραίους έχασαν τη ζωή τους οι 58.000.

Εικόνα: Ιωάννινα, Ελλάδα. Απέλαση των μελών της εβραϊκής κοινότητας. Γυναίκες και παιδιά κατά την επιβίωσή τους σε όχημα με ανοιχτό χώρο φόρτωσης, αριστερά Γερμανοί στρατιώτες.
©Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 Germany

6. Οι ναζί μάζεψαν εκατομμύρια Εβραίους και άλλες ομάδες, μεταξύ των οποίων και πολιτικούς τους εχθρούς, και τους έβαλαν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης.

Εικόνα: Άλφρεντ Κάντορ (Alfred Kantor), 17 χρονών, γκέτο Τερέζιενστατ: «Αν άγγιζες το συρματοπλέγμα, σήμαινε ακαριαίο θάνατο. Ωστόσο, οι άνθρωποι μοιράζονταν το ψωμί, ένα χαμόγελο, ένα δάκρυ». Επέζησε και έγινε καλλιτέχνης.

©: Volavkova 1993, Creative commons license

7. Στα στρατόπεδα συγκέντρωσης ακόμα και οικογένειες χωρίστηκαν. Εξαναγκάζονταν σε σκληρή σωματική εργασία και στερούνταν την τροφή. Εκατομμύρια άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους από τις κακουχίες ή δολοφονήθηκαν στα στρατόπεδα.

Εικόνα: Η Ελλα Λίμπερμαν ζωγραφίζει τον αποχωρισμό των παιδιών από τη μητέρα τους: «Δώσ' μου το παιδί σου».

©: Volavkova 1993, Creative commons license

8. Μερικά παιδιά όμως κατάφεραν να ξεφύγουν από τους ναζί, κρύφτηκαν ή επιχείρησαν να διαφύγουν από τη Γερμανία για την Αμερική, την Αγγλία και το Ισραήλ.

Κάποιοι νέοι του ελληνικού εβραϊκού πληθυσμού ενώθηκαν με τους αντάρτες κατά των ναζί.

Πολλές φορές σώθηκαν εξαιτίας κάποιας γενναίας πράξης Εβραίων και μη Εβραίων Ελλήνων.

Στο νησί της Ζακύνθου ο δήμαρχος Λουκάς Καρρέρ και ο επίσκοπος Χρυσόστομος, οι οποίοι κλήθηκαν να δώσουν στους ναζί μια λίστα με όλους τους Εβραίους του νησιού προκειμένου να τους μεταφέρουν στα στρατόπεδα συγκέντρωσης, έκρυψαν τους 275 Εβραίους που ζούσαν στο νησί σε διάφορα χωριά, και έδωσαν στους ναζί έναν κατάλογο που είχε μόνο τα δικά τους δύο ονόματα. Ως τιμωρία, οι ναζί ανάγκασαν όλα τα παιδιά του νησιού να εργαστούν σε στρατόπεδα. Ευτυχώς, κανένα δεν σκοτώθηκε. Με αυτή τη γενναία δράση επέζησαν και οι 275 Εβραίοι της Ζακύνθου.

Κάθε χρόνο, οι άνθρωποι θυμούνται όσους έχασαν τη ζωή τους στο Ολοκαύτωμα, ώστε αυτό το φρικτό γεγονός να μη συμβεί ποτέ ξανά.